

Bohoslužby 10. 11. 2024
Filip Němeček
[VIDEOZÁZNAM ZDE](#)

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Pozdrav.

Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Introit: Ez 13, 14-16

Píseň: 316

Vstupní modlitba:

Pane,

Tvé Slovo nás někdy zasáhne jako blesk z čistého nebe,
vyvádí nás z našich myšlenkových koloběhů,
ze zajetých kolejí,
ze zavedených představ.

Tvé slovo k nám přichází jako osvobozující pravda,
ale zároveň nás i zneklidňuje,
otřásá našimi jistotami.

Ježíši Kriste, je pro nás těžké se úplně ztotožnit s Tvou cestou,
která skončila na kříži.

Prosíme, osvoboď nás ve svém svatém Duchu
ode všeho, co nám brání Tvou životní cestu přijmout
a rozpoznat v ní Tvou dobrou vůli,

Tvůj zájem o nás,

moc Tvého vzkříšení

a Tvou otevřenost pro nevšední pokoj uprostřed našich všedních nepokojů.

Prosíme, Duchu svatý, působ i uprostřed těchto našich bohoslužeb.

A spojujeme se v modlitbě, kterou nás sám Ježíš naučil:

Otče náš...

Amen

První čtení: Mt 7, 13-20

Píseň: 570

Základ kázání: Jr 23, 16-29

Kázání:

Kdo by si nepřál žít v míru? Kdo by si nepřál pokoj?

Po míru panuje celospolečenská poptávka. V obdobích nepokojů a válečného ohrožení tato poptávka ještě sílí. Po klidném životě toužíme všichni. V narůstajícím napětí se ovšem také najde dost lidí, kteří dávají najevo, že není problém mír zajistit. A že když budeme naslouchat jejich hlasům, nemusíme se znepokojovat. Že se nemusí dít nic tak hrozného. Že všechno zůstane jako dřív. A že se to dá celkem snadno zařídit. Takoví lidé však obvykle nemluví o tom, že je nutné projít zásadnějšími proměnami smýšlení a dosavadního směřování.

Podobná nálada panovala v Judsku Jeremjášovy doby. Malé a křehké království ohrožovala Babylonská říše. Světová velmoc, která si podmaňovala jednu zemi za druhou. A čím víc situace eskalovala, tím víc lidé toužili po uklidňujících slovech. Na tuhle potřebu reagovali proroci, kteří říkali, co chtěla většina lidí slyšet: Zůstaňte v klidu. Patříme k Božímu lidu. Stojíme na té správné straně dějin. Ať nikdo nemaluje čerty zeď. Koneckonců i hlavní město Jeruzalém se nazývá Město pokoje, tak co jiného tu očekávat než pokoj?

Ale náš prorok Jeremjáš přichází s Hospodinovou kritikou toho hlavního prorockého proudu: „Stále říkají těm, kteří mě znevažují: ‚Hospodin promluvil: Budete mít pokoj‘, a každému, kdo chodí se zarputilým srdcem, slibují: ‚Nedolehne na vás nic zlého.‘“ Problém těch nepravých proroků spočíval v jednostranném ujišťování, že Hospodin se svého lidu vždycky zastane. A přitom opomíjeli dodat, že být lidem Hospodinovým znamená také závazek věrnosti Hospodinu a naslouchání jeho slovům. S tím, že v obdobích nepokojů se mohou tato slova připomínat tím naléhavěji.

Jeremjáš se ptá: „Kdo však byl v důvěrném obcenství s Hospodinem? Kdo viděl a slyšel jeho slovo? Kdo věnoval pozornost jeho slovu a naslouchal?“ Jeremjášovy otázky zůstávají vyzývavě otevřené. Vyzývavě jak hozená rukavice. Otevřené jak nezhojená rána. Neponechají nás nikdy tak úplně v klidu.

Sám Jeremjáš v důvěrném obcenství s Hospodinem byl, jak zpětně chápeme líp než jeho současníci. Přestože toho měl někdy už dost i on sám. Přestože ho kvůli tomu věznili a chtěli ho i zabít. Ale nemohl jinak, než dál Hospodinovo slovo zvěstovat. Konstatoval: „avšak je v mém srdci jak hořící oheň, je uzavřeno v mých kostech“.

Fakt je, že Jeremjášova zvěst zněla dost nepopulárně. Jeremjáš dokonce prorokoval, že už ani nemá smysl proti Babylonské říši bojovat. Ne proto, že by zvěstoval mír za cenu jakýchkoliv kompromisů s totalitní velmocí. Ale proto, že krize zašla už moc daleko. Takže podle Jeremjáše už nezbývalo nic jiného než projít katarzí skrze babylonskou okupaci a uvědomit si v této zkoušce, co je pro Boží lid doopravdy důležité. Bylo to extrémní zvěstování do extrémní doby. V předešlých staletích Izraelci opakovaně čelili i nejnásilnějšímu velmocím a jejich proroci je k tomu opakovaně povzbuzovali. Jeremjáš však působil jako prorok nejsmutnější éry ztroskotání. Určitě mu nebylo jedno, co se s Božím lidem děje a jaké vládě podléhá.

Ale zároveň odvážně dohlížel v blížící se babylonské okupaci důsledek špatného směřování Božího lidu.

Navenek znělo Jeremjášovo zvěstování až poraženecky. Ale co si z něj odnést jako oslovení víry? Třeba, že Božímu lidu má jít určitě o víc než jenom o vlastní národní sebevědomí nebo než o vítězství nad nepřáteli hrubou silou. Má jít o upřímné pokání. O změnu smýšlení, která se pojí s uvědoměním: Jak moc jsme se my sami začali podobat mocnostem, které nás hrozí pohltit? Nakolik využíváme svobodu, která nám byla darovaná? Nakolik spoléháme jen na zajištění vnější mocí? Nakolik zapomínáme rozvíjet opravdovou lidskost k Božímu obrazu nám darovanou? Nakolik přehlízíme ty, kteří čelí ještě větším přesilám – přesilám nespravedlnosti, přesilám násilí, přesilám temnoty, přesilám nezvladatelného – a tváří v tvář těmto přesilám nás potřebují? Podobné otázky se ozývají v jádru Jeremjášova proroctví... A zároveň s nimi i poselství, že někdy právě v těch tísnivých časech dochází k protřibení, k obrození, ke znovuzrození společenství. Nástrojem takové proměny se nakonec stalo i trauma babylonské okupace, jak Jeremjáš předjímal.

Na první poslech tedy zněla ta Jeremjášova proroctví negativně a poraženecky. Na druhý poslech mířila překvapivě hluboko. Dohlížela světlo přímo uprostřed temnot. Ani uprostřed nich neztrácela naději.

Už jenom Jeremjášovy základní otázky má smysl stále znovu si připouštět k srdci: „Kdo však byl v důvěrném obcenství s Hospodinem? Kdo viděl a slyšel jeho slovo? Kdo věnoval pozornost jeho slovu a naslouchal?“ Jeremjáš není jen extrémním prorokem vypjatých časů. Zároveň připomíná i úplně prosté pravdy víry. Například že nade všechno ostatní je nám zapotřebí být v důvěrném obcenství s Hospodinem. A věnovat soustředěnou pozornost jeho slovu. Otevřeně mu naslouchat. To je důležitější než třeba zůstat zajedno s většinou. Nebo než hledat snadno přístupné útěchy. Nebo než myslet vždycky jen pozitivně. Nebo než zakládat si na pocitech převahy, výjimečnosti, vyvolenosti, nenahraditelnosti nebo vlastenecké hrdosti. A je také zapotřebí víc než jen citovat útěšné biblické výroky o požehnání, o pokoji a o spáse – v časech, kdy je třeba připustit si i nespravedlnost a bolest v tomto světě přítomné, v časech, kdy je třeba přijmout Kristovu cestu kříže, která i doprostřed této nespravedlnosti a bolesti míří.

Tomu, kdo nežije v důvěrném obcenství s Hospodinem, může Boží Duch vtrhnout do života překvapivě jak průtrž mračen: „Hle, vichr Hospodinův! Vzplálo rozhořčení. Vichr víří, stáčí se na hlavu svévolníků.“ Jako kdyby se vanutí inspirace Božího Ducha nevyzpytatelně měnilo ve vichřici, která odnáší domnělé jistoty...

Jeremjáš to Boží působení vyjadřuje dost strašidelnými slovy. Ale zároveň ani v těch krajních zkušenostech nepřestává dohlížet dobrý smysl a cíl: „Hospodinův hněv se neodvrátí, dokud nevykoná a nesplní záměry jeho srdce. V posledních dnech to určitě pochopíte.“ Na první poslech ta slova znějí hrozně. Ale zároveň z nich vyplývá, že ani ten zmíněný vichr Hospodinův neznamená pouhou živelnou katastrofu, která by po sobě zanechala nesmyslné trosky bez ladu a skladu. Ten chirurgicky mířený vichr vykoná a splní záměry, které se zpětně viděno projasní.

Někdy nezbyvá než projít důsledky neblahého stavu až do konce... Jako když Judejci prošli i zkušeností ztráty chrámu, Babyloňany zbořeného. Přestože bez chrámu si předtím život víry nedovedli ani představit. Potom jim i díky prorokům

Jeremjášova typu začalo docházet, že nezáleží jen na chrámových budovách, nezáleží jen na majetku společenství víry, nezáleží jen na místních tradicích, nezáleží jen na náboženském nebo národním sebevědomí. Pochopili, že Hospodin s nimi zůstal i uprostřed prázdnoty a vyhnanství. Někdy nezbyvá než projít důsledky neblahého stavu až do konce... Jako když Kristus došel až na kříž, aby se ukázalo, kudy vede cesta Mesiáše v tomto světě. „V posledních dnech to určitě pochopíte.“

Jeremjášova proroctví nebývá lehké zpracovat a zkousnout. A přesto i ona zůstávají proroctvími naděje, proroctvími útěchy... Která se prokáže tím přesvědčivěji, že zamířila bez příkras do nejtěžších časů.

V čem tedy spočívá klíčový rozdíl mezi autentickými proroky Jeremjášova typu a mezi falešnými proroky? „Kdyby byli v důvěrném obcenství se mnou a hlásali má slova mému lidu, odvrátili by je od jejich zlé cesty a od jejich zlých skutků.“ Vysvětluje podle Jeremjáše Hospodin. Takže ti ryzí proroci říkají i nepříjemné věci, které sice nebývá snadné poslouchat. Ale přinášejí opravdové impulsy k obrácení a k proměně... Oproti tomu falešní proroci se poslouchají dobře, ale k ničemu to nevede... Nakonec zjistíme, že nás paradoxně ničí, když si hýčkáme jenom to pohodové a líbivé.

„Jsem Bůh, *jenom* když jsem blízko? je výrok Hospodinův; jsem-li daleko, Bůh *už* nejsem?“ Hospodin zdaleka není jen kdosi domácky ochočitelný. Stejně tak Hospodinův prorok či Hospodinův vyvolený není vždy snadno přijatelný. I o Ježíšovi si jeho blízcí opakovaně říkali, se jim už úplně vzdálil. Dokonce mysleli, že se zbláznil. Chvilími ho ani nepoznávali, zatímco on do nich viděl perfektně. „Může se někdo skrýt ve skrýších a já ho neuvidím? je výrok Hospodinův. Nenaplníuji *snad* nebe i zemi? je výrok Hospodinův.“ Bůh zůstává nade vším. I nad nejtemnějšími skutečnostmi dějin. A také do všeho vidí. Objasňuje i nejhlubší pohnutky těch, kdo se vzdálili jeho cestám.

„Slyšel jsem, co říkají proroci, kteří v mém jménu prorokují klam. Říkají: ‚Měl jsem sen, měl jsem sen.‘ Jak dlouho ještě? Je něco v srdci proroků, kteří prorokují klam, a proroků, kteří *prorokují* lest svých srdcí?“ Mohou se sice objevovat i vize, fantazie a sny, které vypovídají o Bohu. Ale pozor na záměnu skutečného Hospodinova působení za vlastní představy, za vlastní zdání, kterým se člověk jen chlácholí.

Jeremjášovo proroctví zdůrazňuje, že tyhle iluze odlišíme od ryziho Božího slova podle účinku, podle toho, jak plodné nebo neplodné jsou: „Co je slámě do obilí?“ – Sláma je prázdná, obilí úrodné... Zní to podobně jako Ježíšovo kritérium: „Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízí z trní hrozny nebo z bodláčí fíky?“ Z plodného slova sklídíme ovoce pokání, kýžených proměn.

„Není mé slovo jako oheň, je výrok Hospodinův, jako kladivo tříštící skálu?“ – Hospodinovo slovo má reálný dopad, reálný dosah. Skutečné proroctví se snoubí s reálnou mocí... Ale nejenom že se Boží slovo dokáže projevit jako nějaké hřmotné kladivo tříštící skálu... Nad to vše se stalo tělem v Ježíši Kristu. A právě touhle cestou nám přišlo i do těch nejnepokojnějších chvil s cílem provést nás přímo jimi až k pokoji, který převyšuje každé pomyšlení.

Vyznání vin:

Boží bezpodmínečné přijetí a láska nám umožňuje se na sebe podívat upřímným pohledem. A tak vás prosím, abyste, kdo můžete, povstali. Ve chvíli ticha nyní mysleme na svá selhání, viny a špatné návyky.

Milosrdný Bože, vyznáváme před tebou i před druhými, že jsme se provinili proti svým blízkým, proti Tvoji planetě i proti sobě samým. Proviňujeme se proti Tobě v myšlenkách, slovech i skutcích, ale také svým mlčením a lhostejností. Vlastní silou nemůžeme svůj hřích překonat. Proto se obracíme k tobě a společně prosíme a voláme: Pane, smiluj se!

V: Pane, smiluj se!

Kriste, smiluj se!

V: Kriste smiluj se!

Pane, smiluj se!

V: Pane, smiluj se!

Slovo milosti: Kristus říká: **J 14, 27a**

Píseň: 314

Ohlášení

Píseň: 757

Přímluvná modlitba:

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

Prosíme, Pane Bože,
inspiruj zvěstování církve.
Naplnuj naše slova svým smyslem.
Zneklidňuj církevní společenství tam, kde je potřeba jej vyvést z lhostejného klidu.
A pomáhej rozlišovat skutečné vizionářství
od krásných slov, která klouzají po povrchu,
od touhy po snadno dostupných jistotách a po sebejisté moci,
od omezených představ o Tobě.

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

Přimlouváme se za Spojené státy americké těsně po volbách,
prosíme, objasňuj, jaké záměry a jaké hodnoty přicházejí ke slovu,
objasňuj, jaké další možnosti otevíráš Ty sám.

Pane, přimlouváme se za Izrael i za palestinská území v době současného konfliktu.
Prosíme, pomáhej svému vyvoleného lidu rozklíčovat,
k čemu jej v současné kritické situaci vedeš.

Přimlouváme se za naši společnost,
prosíme o dobrou orientaci do budoucna.

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

Prosíme, pomáhej nám najít Tvé východisko v situaci,
kdy sami čelíme válečnému ohrožení v blízkosti našich hranic.
K čemu nás v této fázi dějin vedeš?
Jak tříbíš naše hodnoty a naše další plány?
Jak pomoci trpícím?
Jak se zastat Tvé spravedlnosti?
Jak dospět až k tomu nejzazšímu pokoji,
který by nebyl jen ustrašeným kompromisem?

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

Prosíme za všechny, kterým válka vzala domovy,
za všechny, kdo o někoho přišli,
za všechny, kdo stojí tváří v tvář nepříteli.
Prosíme za všechny, kdo touží po útěše,
po uklidnění,
po bezpečí,
po jistotě
a taky po pravdivé komunikaci,
která nezůstává na nezávazné rovině
a připouští i odvrácenou stranu skutečnosti – jako prostor pro Tvou působnost.
Prosíme, číň i z nás velvyslance své pravdy a lásky v tomto světě.

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

Přimlouváme se za celé toto společenství.
Prosíme, pomáhej rozpoznávat dar prorocství
tak, jak se může projevovat přímo mezi námi.

Společně k Tobě voláme: *Prosíme Tě, vyslyš nás.*

A odevzdáváme Ti své tiché osobní přimlavy:

Děkujeme Ti, že nás slyšíš a že nás pravdivě přijímáš.
amen

Slovo poslání: 2Pt 1, 20-2, 3

Požehnání:

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen.

(Žd 13, 20-21)

Píseň: 426